

ויש לציין למש"כ רש"י שבת (פ"ח ע"א) ד"ה ע"י תליתאי וכו': משה תליתאי לבטן מרים אהרן, ומשה עכ"ל. ומבואר כדברי התוס' כאן מחז"ל.

ועי' באברבנאל פ' חקת ד"ה וישלח וז"ל ששלשתם, רוצה לומר אהרן ומשה ומרים, רצה הקב"ה שתהיה מיתתם כלידתם, כי מרים שנולדה ראשונה מתה ראשונה, ואהרן שנולד אחריה, ומשה שנולד אחרון מת אחרון עכ"ל, הרי שג"כ כתב מפורש דמרים נולדה תחילה ודו"ק.

★ ★

בגמ': למה נקוד על אהרן שבחומש הפקודים שלא הי' באותו מנין.

במעם הדבר כתב המשך חכמה (במדבר ג' מ"ה) שהלויים הפקיעו הבכורות מעת שחטאו בבכורים בעגל, כמו שכתב רש"י במדבר (ג' י'). וכל זה בשבט לוי שנאספו כולם אל משה ולא חסו על העובדי ע"ז, אבל אהרן הכהן שהי' לו שמץ מחטא העגל, ובו התאנף ה' בגלל זה, לכן לא הי' יכול להפקיע את הבכורים.

★ ★

בגמ': למה נקוד על אהרן שבחומש הפקודים. שלא היה באותו מנין.

בספר טעמא דקרא להגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א (בפר' במדבר) הקשה, דלכאורה צע"ג דהרי אהרן הי' אז בן פ"ג שנים, והמנין בכל בני"י היא רק לאלו שהיו עד ס' שנים, וא"כ פשיטא שלא היה שייך כלל אהרן לאותו מנין, והוכיח בטעמא דקרא לפי"ז, דמנין הלויים כמו שלא הי' מבין כ' - אלא מבין חודש ומעלה, כמו כן לא היה רק עד לגיל ס' - אלא גם מעל זה. וכתב עוד בזה: ובהכי ניחא דסוגיא דב"ב (קכ"א:) דקפריך אם אחי' ראה את עמרם נכנס איך נכנס לארץ, ומשני לא נגזרה גזרה על שבטו של לוי. וקשה מה הוצרך לכך, הא מסיק לקמן שלא נגזרה גזרה על יותר מבן ס' מדכתיב לכל מספרכם ולא נמנו יתירים על בני ס', ולישני שהיה יותר מבן ס', ורשב"ם כתב, דבאמת למסקנא הדר בי', אבל לפי הנ"ל י"ל, דאי היה נגזר על שבט לוי, היו גם יותר מבן ס' בכלל, שהרי הם נמנו גם יתרים מבני ס', עכ"ד.

★ ★

(משנה זבחים קי"ב) והבמות מותרות, והו"ל שפיר ככהן במקדש עכ"ל המהרש"א.

והקשה האדמו"ר מסדיגורה זצ"ל וכי אהרן בכור הי', והלא מפורש בתוס' (בכורות ד' ע"א) בד"ה ואהרן וכו' מדברי מדרש חז"ל (שמות רבה פ"א פיסקא י"ג) שלא הי' למרים אז אלא ה' שנים כי אהרן גדול ממשה ג' שנים ומרים גדולה מאהרן ג' (או ב') שנים.

★ ★

וכתב הגה"ק ר' משהניו זצ"ל-הי"ד: היטבת להקשות וצריך עיון גדול. ועל אתר נוכל אולי לומר, דכוונת המהרש"א היתה לומר אהרן (כמו) בכור היה, היינו כי במה שהקשה המהרש"א שהלא אהרן לא הי' עוד כהן אז כוונתו היא: אע"פ שמצינו שאמר רשב"י (זבחים קי"ב ע"א) על הכתוב (שמות ד' י"ד) "ויחר אף ה' במשנה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי" וכי לוי הוא והלא כהן הוא, הכי קאמר אני אמרתי אתה כהן והוא לוי, עכשיו הוא כהן ואתה לוי (היינו בזכות ידעתי כי דבר ידבר הוא), וכן מביא רש"י ז"ל בחומש מאמר זה בשם רבי יוסי בתוספת לשון עיי"ש.

נמוצינו למדין כי כבר במצרים נתבשר אהרן כי יהיה מכותר בכתר הכהונה בעתיד, ויכולים איפוא להגיד תואר כהן על אהרן על שם העתיד להיות, כמו שכל ענין תשובתו של אהרן בשעה שבנה את המזבח אז, מבארים חז"ל במאמרם הנ"ל (סנהדרין ז') ע"ש העתיד (וכמו שפרש רש"י בגמ' סנהדרין שם דלא הוי להו תקנתא לעולם, דהא סופן לעשות כן לזכריה בן יהוידע ויחרב על כך בית המקדש עכ"ל רש"י ז"ל).

אלא שעכ"ז היה קשה להמהרש"א האיך יכולין לקרותו בשם כהן בטרם שלבש בגדי כהונה, ולזה תירץ המהרש"א: שעכ"פ אהרן (כמו) בכור הי', שלא גרע ענין בשורת כהונתו לעתיד אעפ"י שלא נתלבש עוד בבגדי כהונה ולא נכנס עוד לעבודתו מבכור, שהעבודה היתה להם בבמות גם כן בלי בגדי כהונה עכ"ד.

וע"ש (בסי' מ"ט) מש"כ בזה כ"ק אדמו"ר מסדיגורה זצ"ל ודפח"ח.

★ ★